På Heikkis mack i Orrviken kostar bensinen 90 öre

Det känns lite overkligt att komma hem till Heikki Janssons gård i Nysved en bit från Orrviken. Hans villa och uthus är av modernt snitt men längre ner på gården så förflyttas man direkt in i 50-talet. Där har Heikki under tre år lyckats bygga upp en bensinmack med tillhörande attiraljer och det de läsare som kommit upp en bit i åldern känner nog igen sig.

– Jag såg den här gamla Caltexmacken för fem–sex år sedan när jag körde igenom Mörsil. Bensinstationen, som stängdes 1958, står där fortfarande och jag tänkte direkt att en sådan skulle jag vilja ha, hemma på gården.

Sagt och gjort, Heikki reste tillbaka till Mörsil med måttband och tumstock för att mäta upp den gamla macken och försöka hitta en skala som passade tomten hemma i Orrviken.

– Originalstorleken blev för våldsam, så jag gjorde macken i skala 1:75 i stället och då gick det inte så mycket virke när jag satte igång med att bygga.

Samtidigt med mackbygget började Heikki samla på sig 50-talsprylar på olika marknader.

– Jag hittade mycket roliga grejor på nästan varje marknad jag var på och det är halva nöjet att komma över något som går att visa upp i mackbutiken. Senast jag var iväg till en marknad i Falun så hittade jag ett block med Caltexloggan. Blocket som var helt intakt skulle användas till att skriva upp vad som skulle åtgärdas på bilen vid exempelvis en rundsmörjning. Sådana saker är guld värda för mig.

Pumparna ska lackeras. Själva bensinpumparna hittade Heikki i länet. Den första hittade han i Ytterån och är från 1948. Den andra fanns i Digernäs, en bit från Kall.

– Att bensinen inte var så dyr på den tiden märks på att pumparna bara går upp till 99 öre per liter, skrattar Heikki. Min mack ska ju vara från 1955 och då var bensinpriset 90 öre litern.

Bland de jobb som återstår på macken är att lackera om de bägge pumparna.

Har du hittat allt som du vill ha till macken?

– Den tog några år att bygga, men det har varit värt besväret, säger Heikki Jansson från Orrviken.

– Nej, det fattas en del grejer. Jag har länge varit på jakt efter en telefonkiosk från den här tiden. En kondomautomat skulle inte heller vara så dum att få tag i. Visst finns det sådana i fint skick utannonserade, men de kostar därefter. Jag köper hellre något som är halvrisigt, som jag får renovera själv. Jag är även ute efter en del mätinstrument från den här tiden, men än har jag inte lyckats hitta några

Nu när du börjar bli klar, vad ska du göra med macken då?

– Först och främst så blir man aldrig riktigt klar med ett sådant här projekt. Jag kommer nog alltid att hitta på något nytt att göra.

Kommer du att visa upp din mack för besökande?

– Visst, hit är alla välkomna. Särskilt ungdomar som inte har sett en gammal mack i verkligheten. För dem är det extra roligt att komma hit.

Heikki har monterat in lågenergilampor på många ställen runt macken och på kvällarna lyser den inbjudande med storskogen i bakgrunden.

Den sista macken av den gamla sorten i Östersund stängdes för någon månad sedan. Kommer du att sakna dem?

–Javisst. Det var en utmärkt service bland personalen som jobbade på de gamla mackarna och man kunde få en strålkastarlampa utbyt medan man väntade.

– De som nu jobbar på de kombinerade livsmedelsbutikerna och bensinmackarna vet inte vad som är fram och bak på en bil.

Bredvid macken har Heikki byggt en länga gjord av telefonstolpar och bräder från gamla lador. Där förvarar han sina gamla traktorer och en hot rod hittar man också där under sin presenning. På väggen i längan hänger en gammal bilgrill på väggen.

Köpte bil av Brandelius. – Den där grillen kommer från min pappas Carioca från 1953. En mycket sällsynt bil. Det finns visst bara två stycken i landet som rullar. Pappa köpte bilen av sångaren Harry Brandelius, som var megakänd på den tiden. Nu ligger resterna av bilen ute på en myr och skulle någon vilja ta sig an den så får de bilen gratis, säger Heikki.

I ett garage intill håller Heikki på med sitt senaste renoveringsobjekt.

– Jag håller på att renovera en Volvo Duett, också en 50-talare, som tidigare var en televerksbil. Det är skönt att gå ut i garaget på kvällarna och skruva. Gamla Volvobilar är ju inte direkt svåra att meka med.

– Vänta en stund, säger Heikki och försvinner in i ännu ett uthus. Ut kommer han med en otroligt fin motorcykel.

– Det här är en Husqvarna från 1951. Den renoverade jag för några år sedan och när den var klar tog jag med den på en utställning.

Heikki fick priset för den finaste renoverade motorcykeln.

JAN ANDERSSON
TEXT OCH FOTO
063-15 55 29 | jan.andersson@ltz.se